

KULKU

06

Satokausikalenteri muuttaa maailmaa

16

Perusmaksulla kierrättää
koko perhe

18

Eskarit lajittelevat
Ällin ja Into opastuksella

Satokausikalenteri
muuttaa maailmaa

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Kysy – Mustankorkea vastaa
- 5 Me työskentelemme Mustankorkealla
- 6 Satokausikalenteri muuttaa maailmaa
- 8 Toivakan kierrätyskahvila tulvii löytöjä
- 10 Mihin jäte kuuluu? Poimi lajitteluohje talteen
- 12 Vaarallisten jätteiden kiertävä keräys toukokuussa
- 13 Muovi kulkee pitkän matkan tiskiharjaksi
- 14 Jätehuoltoviranomainen on apunasi
- 15 Mitä arjen ympäristötekoja teet?
- 16 Perusmaksulla kierrättää koko perhe
- 18 Eskarit lajittelevat Ällin ja Into opastuksella
- 20 Värity Älli-robotti

4041 0895
Painotuote

Mustankorkea Oy:n asiakaslehti
ISSN 2489-3943
Toimitus: Mustankorkea Oy, Vastavirta Oy
Ulkoasu: Vastavirta Oy
Painopaikka: I-print Oy

16 Mikä perusmaksu?

18 Älli ja Into lajittelevat
eskareiden kanssa.

Pääkirjoitus

Biojätteiden
lajittelu
kannattaa!

Edelleen kuulee, että roskat menevät kaatopaikalle. Tämä käsitys ei pidä paikkaansa, sillä kotitalousjätteet hyödynnetään satapro-senttisesti. Sekajäte kuljetetaan Tampereelle hyötyvoimalaitok-seen, jossa siitä saadaan energiaa, eli kaukolämpöä ja sähköä. Biojätteet käsitellään Mustankorkean biokaasu- ja kompostoin-tilaitoksessa. Biojätteestä saatava biokaasu jalostetaan liikenne-polttoaineeksi ja syntyvät biokompostit hyödynnetään mullan valmistuksen raaka-aineina.

Jyväskylässä biojätteitä on lajittelu jo yli parikymmentä vuot-ta – täällä ollaan siis koko maan mittakaavassa edelläkävijöitä. Siitä huolimatta lajittelussa on vielä parannettavaa. Tutkimusten perusteella sekajätteen seassa on jopa 20 prosenttia biojätettä. Toisin sanoen meiltä kuljetetaan vuosittain jopa viisi miljoonaa kiloa biojätettä poltettavaksi Tampereelle! Se ei ole kannattavaa millään mittarilla, ei taloudellisesti eikä varsinkaan ekologisesti.

Biojätteet pitäisi lajitella erikseen siellä, missä jäte syntyy. Eli jo-kaisen meistä kotona. Biojätteistä saadaan paikallisesti tuotettua uusiutuvaa energiaa liikennepolttoaineen muodossa ja jalostettua ravinteikkaita multatuotteita. Jos sekajätteen joukkoon ”eksynyt” biojäte saataisiin erilleen, riittäisi siitä jalostettuna polttoainetta noin 500 biokaasulla kulkevalle henkilöautolle.

Biojätteiden tehokkaalla lajittelulla saataisiin nostettua nopeasti kotitalousjätteiden kierrätysastetta.

Hyvää kevättä ja lajitteluintoa!

Jani Burman,
yksikön päällikkö

Kysy – Mustankorkea vastaa

Ajankohtaisia kysymyksiä

01

Meillä päin ajelee eri yhtiön jäteauto kuin ennen. Mistä se johtuu?

”Jos asut Muuramessa, tai Vaajakosken tai Kuokkalan suunnalla Jyväskylässä, havaintosi on ihan oikea. Näillä alueilla vaihtui 1.4. alkaen jätteenkuljettaja kilpailutuksen perusteella. Siirtymävaiheessa jäteastioiden tyhjennyksessä voi olla poikkeuksia, mutta rytmi palautuu ennalleen, kunhan uusi kuljetusyritys saa reitit kohdalleen. Asiakkailta nämä muutokset eivät vaadi mitään toimenpiteitä.”

02

Keväiset pihapuuhat ovat kohta käsillä. Voinko tuoda puutarhajätteet Mustankorkealle?

”Kyllä voit, ja koko toukokuun ajan vielä maksutta. Kampanjakauden ajan kotitaloudet voivat tuoda risuja, oksia ja haravointijätettä jätekeskukselle ilmaiseksi. Muina aikoina puutarhajätteestä veloitetaan 11 euron päivämaksu, eli yhden päivän aikana voi tuoda niin monta peräkäräylystä kuin haluaa. Risut haketetaan ja haravointijätteet kompostoidaan Mustankorkealla.”

03

Minulla on kotona vanhoja kalusteita, jotka pitäisi saada kierrätykseen, mutta ei kuljetusmahdollisuutta. Voiko Mustankorkea auttaa?

”Voit tilata kauttamme suurten jätteiden noutopalvelun. Noudamme suuret, tavanomaiset kodin esineet, kuten huonekalut tai isot kodinkoneet kotoasi ja toimitamme ne asianmukaiseen kierrätykseen. Hinnoittelu perustuu tuotteiden määrään ja noutopaikkaan. Suurten jätteiden nouto tilataan Mustankorkean nettisivuilta löytyvällä lomakkeella.”

04

Lajittelen ja kierrätän muovipakkaukset. Kuinka hyvin ne pitää puhdistaa ennen keräysastiaan viemistä?

”Muovipakkausten pitää hygieniasyistä olla suhteellisen puhtaita ja kuivia. Eräänä nyrkkisääntönä voi ajatella, että jos voit säilyttää muovipakkausta kotikeittiössäsi viikon, se on riittävän puhdas. Esimerkiksi hyvin marinadisia pakkauksia ei välttämättä kannata tiskata kuumalla vedellä ja tiskiaineella ja kuljettaa sen jälkeen keräyspisteeseen - tällöin voi olla ekologisempaa laittaa roska sekajäteastiaan.”

05

Kevään kelirikon aikaan yksityistiemme on paikoin huterassa kunnossa. Miten jätekuljetusten kanssa toimitaan?

”Jos hiekkatielle joudutaan asettamaan painorajoitus, täytyy tämä huomioida myös jätekuljetuksissa. Jäteauto voi tiekunnan kirjallisella luvalla ajaa painorajoitettua tietä, mutta vastuu mahdollisista vaurioista on tällöin luvan antajalla. Jäteastioita voi väliaikaisesti myös siirtää turvalliseen ja tyhjennykseen soveltuvaan paikkaan. Siirrosta pitäisi muistaa ilmoittaa Mustankorkealle. Päätöksen kelirikkoisella tiellä ajamisesta tekee viimekädessä aina kuljettaja, jolla on oikeus myös kieltäytyä ajamasta liian huonokuntoiselle tielle.”

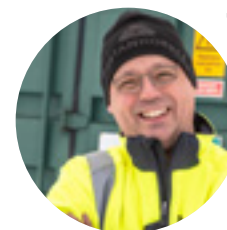
Mustankorkealaisten esittely

Me olemme mustankorkealaisia

Iina Könönen, ympäristö- ja laatuasiantuntija

”Tulin kolmisen vuotta sitten Mustankorkealle kesätöihin vaaka-asemalle ja valmistumiseni jälkeen olen työskennellyt ympäristöasioiden parissa nyt noin vuoden verran. Tehtäviini kuuluu muun muassa näytteiden ottoa, mullan laadun tarkkailua ja ympäristöhavaintojen käsittelyä. Kuka tahansa voi ilmoittaa ympäristöhavainnosta, esimerkiksi hajuhaista, nettisivuillamme olevalla lomakkeella. Ne raportoidaan ympäristöviranomaiselle ja käsitellään vuosittain ympäristöpaneelissa.”

Timo Raitanen, vaarallisten jätteiden vastaava, laitospäällikö

”Olen työssäni päivittäin tekemisissä vaarallisten jätteiden kanssa. Mustankorkea ottaa niitä kotitalouksilta maksutta vastaan kolmessatoista keräyspisteessä. Terminä vaarallinen jäte voi kuulostaa hursalta, mutta kyse on ihan tavallisista asioista, kuten maaleista, öljyistä ja liuottimista. Vanhoja purkin jätettä ei kannata jemmata autotallin tai varaston perukoilla. Toukokuussa alkaa taas myös vaarallisten jätteiden kiertävä keräys, jolloin keräysauto pysähtyy lähes neljässäkymmenessä paikassa.”

Aapo Nieminen, laitossinööri

”Työskentelen Mustankorkealla biokaasun tuotannon parissa. Tällä hetkellä tärkein asia on saada kaasulaitos kuntoon ja biokaasun tuotanto kunnolla käyntiin. Kunhan koko kapasiteetti on käytössä, kaasulaitos ja kompostointilaitos toimivat ”käsi kädessä” ja saamme kaiken biojätteen käsiteltäväksi todella tehokkaasti. Sitten kun meillä on myös kaksi biokaasun tankkausasemaa Jyväskylässä, kaasautoilijoilla on täällä hyvät oltavat!”

Kaisu Ratilainen, palveluneuvoja

”Vastaan työssäni asiakkaiden puheluihin ja viesteihin. Viime aikoina yhteydenottoja on tullut valtavan paljon muun muassa perusmaksun vuoksi, mikä on asiana monimutkainen. Me asiakaspalvelijat vastaamme kyllä mahdollisimman ripeästi ja ystävällisesti, mutta toivomme myös asiakkailta malttia linjojen ruuhkautuessa tai vastausviestin viivästyessä hieman. Kannattaa käyttää sähköisiä kanavia ja lomakkeita mahdollisimman paljon, niillä asiointi sujuu mutkattomasti.”

**Neuvoja
jäteasioissa
24/7**

www.mustankorkea.fi

Mustankorkean asiakaspalvelu apunasi

Mustankorkean asiakaspalvelussa voit hoitaa kaikki jätehuoltoon liittyvät asiat, kuten muuttaa jäteastioiden tyhjennysaikatauluja, tehdä kompostointi-ilmoituksen, tilata järjestetyn jätehuollon palvelut tai antaa palautetta.

Nettisivujen neuvonnasta löydät vastauksia kysymyksiisi 24/7. Voit esimerkiksi etsiä tietoa vapaalla sanahaualla tai asioida sähköisesti.

Chatissa saat ilmaista ja nopeaa palvelua arkisin ma–pe 9–22 ja la-su 10–18.

Jätekeskuksessa sijaitsee lajittelupiha, Mustankorkean multamyyntipiste ja Omapihan puutarhamyymälä.

Puhelun ja jonotuksen hinta on 8,35 senttiä / puhelu + 16,69 senttiä / minuutti.

Voit ottaa yhteyttä asiakaspalveluun kaikissa käytännön jätehuoltoon liittyvissä asioissa. Nopeinta palvelua saat sähköisissä kanavissa: chatissa ja sähköpostilla.

Neuvonta ja sähköinen asiointi
www.mustankorkea.fi

live chat -asiakaspalvelu
arkisin ma–pe 9–22
la-su 10–18

Mustankorkean jätekeskus
arkisin ma–pe 7–19
la 9–14 (touko–elo)

Ronsuntaipaleentie 204
40500 Jyväskylä

Toimisto
asiakaspalvelu@mustankorkea.fi
laskutus@mustankorkea.fi
p. 010 325 3900
arkisin ma–pe 9–15
Laskutusasioissa ma–pe 9–12

Kiväärätehtaankatu 6 C
40100 Jyväskylä

Satokausi on kaikkien huulilla

Satokausikalenterin avulla jokainen suomalainen voi tehdä ruokavaliostaan helposti terveellisemmän ja ekologisemman.

Kevätauringon ensimmäisten säteiden lämmittäessä suomalaisten mieltä, kauppojen hedelmä- ja vihannesosastot tulvivat herkullisia, eksoottisia ja vähän harvinaisempia hedelmiä. Värikkäitä kasviksia katsoessa tuntuu, kuin aurinko paistaisi hedelmäkoriinkin. Satokausiensa aikana raaka-aineet ovat parhaimmillaan. Ne ovat maukkaita, värikkäitä ja kohtuuhintaisia.

– Omia suosikkejani ovat tähän aikaan maukkaat kiivit ja aidot mandariinit, mutta papaijaa en osaa oikein vieläkään syödä, paljastaa laukaalainen **Johannes Karjula** omista makumielityksistään kevään satokausituotteiden äärellä. Karjula on yksi supersuosituksen Satokausikalenterin perustajista. Jo yli 100 000 suomalaista hyödyntää tuota kalenteria valitessaan ruokapöytänsä tuoreita ja ravinnerikkaita kasviksia, hedelmiä, marjoja ja vihanneksia.

– Lisäksi teemme yhteistyötä useiden kauppojen kanssa, joten nykyisin ilman varsinaista seinäkalenteriakin jokainen onnistuu tekemään parempia valintoja hedelmä- ja vihanne-
sesastolla, kertoo Karjula.

Muutos näkyy kaupassa ja lautasella

Satokausikalenteri syntyi Karjulan veljen Samulin arjen oivalluksesta.

– Hän huomasi, ettei meistä kukaan pysty syömään puolta kiloa kasviksia päivässä, jos syödään niin kuin me suomalaiset olemme tottuneet syömään. Meistä vain alle kymmenen prosenttia kykenee viiteen kasvisannokseen päivässä, jos tarjonta koostuu vain kurkusta, banaanista, salaattista ja tomaatista, kuvailee Karjula veljensä idean syntyä.

Pohdittuaan omaa kasvisten kulutusta Samuli Karjula ymmärsi, että kasviksilla on sesongit ja huomasi, että jos söisimme niiden mukaan, meillä olisi ainakin 180 kasvisvaihtoehtoa vuoden mittaan sen noin kymmenen sijaan, mihin olemme tottuneet.

– Samuli esitteli minulle taulukkoa, johon oli kerännyt tietoa kasvisten sesongeista. Se osoitti hyvin selkeästi, miten voimme syödä aina maukasta, halpaa ja ekologista. Veljelläni on selkeä missio ja halu muuttaa suomalaisten kasvisten ku-

lutusta ja sitä kautta koko ruokakulttuuria. Oli helppo innostua mukaan, kertoo Karjula, jonka vastuulla on ollut alusta asti Satokausikalenteri-tuotteen kaupallinen liiketoiminta.

– Kun pohdimme, että mikä tälle idealle laitetaan nimeksi, niin huomasimme, että satokausi on aivan käyttämätön sana. Sosiaalisessa mediassakaan ei löytynyt haulla mitään. Se oli siis vuonna 2013. Nyt satokausi on kaikkien huulilla, kertoo Karjula räjähdysmäisesti kasvaneesta ilmiöstä.

Myös kauppojen hedelmä- ja vihannesosastot ovat muuttuneet enemmän satokausiajattelun mukaiseksi.

– On tutkittu, että suomalaisten kasvisten, hedelmien ja marjojen kulutus on kasvanut ja samalla makeisten syönti vähentynyt. Kaupat myyvät kasviksia kymmeniä miljoonia kiloja aikaisempaa enemmän, kertoo Karjula viidessä vuodessa tapahtuneesta kehityksestä.

Poimi kauden parhaat koriisi

Karjula on lapsiperheen isä, perheeseen syntyy näinä päivinä kolmas lapsi. Perheen elämässä satokausittainen ajattelutapa näkyy niin, että joka kuukausi vaihtuu se, mitä suuhun laitetaan.

– Pyrimme syömään monipuolisesti kasviksia sen puoli kiloa päivässä mutta rennosti kuitenkin. Ja opetetaan lapsillekin sitä samaa tapaa.

Karjuloiden kotona hedelmäkörin tarjonta vaihtuu kuukausittain ja jääkaapista löytyy aina kotimaisia varastokasviksia.

– Itse en edes pysty ostamaan kaupasta semmoista kasvista, mikä ei ole sesongissa, koska se tuntuu pahalta. Tiedän, ettei se maistu hyvältä ja on hankala käyttää. En myöskään halua maksaa kallista hintaa sellaisesta minkä mukana kantaisin kotiin ylimääräisiä torjunta- ja säilöntäaineita.

Satokausiajattelun mukaisesti kasvikset tulevat läheltä. Lähtökohtaisesti kasvis on kasvanut Euroopan alueella.

– Jos kyseisellä hedelmällä on sesonki Euroopassa, niin sitä ei samaan aikaan suositella syötäväksi Afrikasta tai muualta tuotuna. Satokausikalenterin mukaan kun valitsee, niin voi luottaa, että merkitty kasvis ja maa ovat paras mahdollinen valinta juuri siinä ajan-

kohdassa, avaa Karjula periaatetta. Jos haluaa syödä kotimaisia kasviksia ekologisemmin, niin kannattaa keskittyä nauttimaan niitä oikeaan aikaan, eli omina sesonkeinaan ja väliaikoina hyödyntää varastointin avulla ravintoarvot säilyttävät kasvikset.

– Kotimaisilla juureksilla ja kaa-leilla on todella hyvä säilyvyys ja ne pysyvät ravinnerikkaina kuukausia keruun jälkeenkin. Varastokasviksia syömällä meidän ei tarvitsisi välttämättä talvikuukausina edes ajatella kasvihuonekurkkua- tai tomaattia. Kotimaista kurkkua, kesäkurpitsaa ja tomaattia kannattaa kesällä syödä tietenkin kaksin käsin, neuvoo Karjula parempien valintojen tekemiseen. Satokausia hyödyntämällä kotien ruokakulttuuri muuttuu kuin vaivihkaa parempaan suuntaan ja ruuanlaittoonkin tulee uutta mielenkiintoa. Karjula rohkaiseekin kokeilemaan uusia reseptejä uunijuuresten ja kasvissekeiton rinnalla.

– Annamme kokeilemisen arvoisia valmistusvinkkejä omassa blogissamme. Ja kyllähän netti muutoinkin pullistelee huippureseptejä. Jos tiedät, mikä kasvis sinulla on käsissäsi, niin löydät siihen kyllä reseptin, vakuuttaa Karjula.

Kasvis tekee myös ympäristölle hyvää

Tiesitkö, että ruoka aiheuttaa jopa neljäsosan ilmastovaikutuksestamme? Ei ole siis aivan sama mitä ja milloin syömmme.

– Yksi nopeimmista tavoista tehdä muutos, on tehdä se suosimalla raaka-aineita, jotka vievät vähiten energiaa ja aiheuttavat vähiten päästöjä. Kasvis on ekologinen valinta. Vaikutus on todella iso silloin, kun kasvis saa kasvaa luonnollisessa ympäristössään omalla kasvialueellaan, ilman mitään lisäenergiaa, lannoituksia tai lisäravinteita, kertoo Karjula.

Myös ruokahävikistä muodostuu iso osa meidän päästöistämme. Onneksi kasviksen voi usein syödä miltei kokonaan.

– Kun hedelmä tulee luonnollisesta ympäristöstään, eikä siihen ole laitettu niin paljon myrkyjä ja lisäaineita, niin

esimerkiksi päärynät ja omenat voidaan syödä ravintorikkaine kuorineen, jolloin biojätteenkin määrä vähenee, toteaa Karjula.

Satokausikalenterin avulla myös kauppoissa syntyy entistä vähemmän hävikkiä.

– Kaupat pystyvät luottamaan paremmin sesonkituotteiden menekkiin eikä niiden tarvitse ylläpitää valtavia varastoja ympäri vuoden, kertoo Karjula biojätteen vähenemisestä isommassa mittakaavassa.

Mango-avokado smoothie

Satokauden supersmoothiessa yhdistyvät sesongin parhaat maut.

(2 annosta)
1 iso kypsä mango
1 avokado
1,5-2 cm pala tuoretta kurkumaa
1 dl maustamatonta kasvisjogurttia

Täytteet: kaneli, manteli, passionhedelmä ja ananaskirsikka.

Kuori ja paloittele mango, avokado ja kurkuma tehosekoittimeen. Lisää jogurtti ja blendaa tasaiseksi. Kaada kulhoon ja ripottele pinnalle kanelia, rouhittuja manteleita, passionhedelmää ja ananaskirsikoita.

Resepti: Satokausikalenteri

Hyvien tekojen kirppis

Käyttökelpoiselle vaatteelle tai tavaralle voi aina löytyä seuraava mahdollisuus. Myymälä / Kirppis by Toivakka laittaa hyvän kiertämään.

Toivakantie 42. Vanhan pankkitalon ikkunassa roikkuu Myymälä / Kirppis by Toivakka kyltti. Astun sisään Toivakan kunnan ja Toivakan-Joutsan 4H-yhdistyksen yhdessä ylläpitämään kierrätysmyymälään ja huomaan tunnelman tarttuvan. Toivakkalaiset jutustelevat rennon kiireettömästi. Paikalle piipahtaa nainen kahden ison muovikassillisen kanssa.

– Tässä olisi vaatetta. Mies tyhjensi kaappiaan, olivat menneet kuulemma pieneksi, nainen tokaisee. Tiedä sitten, oliko alkanut kiristää vatsan seudulta vai hauksesta, mutta hyvään tarkoitukseen kaikki lahjoitetut vaatteet menevät. Sen vahvistaa Kirppis by Toivakka -myymälästä vastaava kunnan työsuunnittelijana toimiva **Hanna-Leena Pöyry**. – Meille tuodut vaatteet käydään ajatuksella läpi, lajitellaan ehjät ja siistit myyntiin ja huonokuntoiset kierrätykseen. Pääsääntöisesti tuotu tekstiili on hyvää, kiittelee Pöyry ja vie kassit takahuoneena toimivaan vanhaan pankkiholviin.

Enemmän kuin kirppis

Myymälä / Kirppis by Toivakasta on puolentoista vuoden aikana muotoutunut kohtaamispaikka, jonne pikkukylän väki voi tulla vapaasti kahvittelemaan ja vaihtamaan kuulumisia. Tarjottavista maksetaan mitä jaksetaan ja piipahtaa voi myös muuten vaan. Paikka on koettu hyväksi lisäksi myös kunnan kierrätysmahdollisuuksiin.

– Ilman meitä menisi varmaan paljon enemmän kaikkea käyttökelpoista roskikseen. Tänne voi tuoda ne itselle turhat, mitkä voivat olla toiselle tarpeen. Vaatteiden lisäksi meillä on kodin pientavaraa, leluja, kirjoja ja harrastustarvikkeita. Löytyyppä täältä tangokuningattarenkin käytöstä poistettuja asuja, vinkkaa Pöyry. Paikka tarjoaa mahdollisuuden myös kuntouttavaan työtoimintaan, jossa jokainen voi työskennellä omien vahvuksiensa mukaan. Lisäksi myynnissä on paikallisten käsityöharrastajien tuotteita. Kysyntää on erityisesti sesongeittain.

Vaatteet ovat esillä myymälässä sesongeittain niin, että miesten, naisten ja lasten vaatteet ovat lajiteltuna omiin paikkoihinsa.

Pyykkietikka on ekologinen huuhteluaine. Se raikastaa ja kirkastaa pyykin.

Vanhat saviruukut voi tuunata helposti vaikka yrttipurkeiksi. Ruukkujen lisäksi tarvitaan vain liitutaulumalaa, liitukynä ja tietysti yrtit.

– Varsinkin kesällä meillä käy paljon mökkiläisiä. Käsityöharrastajien tuotteita menee myös merkkipäivälahjoiksi ja usein turistikin haluavat ostaa muiston Toivakasta, kertoo Pöyry.

Kierrätysvaatteesta on moneksi

Pikkuvikaisia vaatteita heitetään hyvin helposti roskiin, vaikka joskus ne voisi vähälläkin vaivalla saada takaisin käyttökelpoisiksi tai hyödyntää materiaalina johonkin uuteen.

– Usein käsityöharrastajat tulevat katselemaan, että olisiko meillä jotakin käyttökelpoista materiaalia. Täällä on esimerkiksi tehty farkuita kasseja ja varsinkin pitsinauhat, vetoketjut, erikoisemmat napit ja laukkujen hihnat ovat kysyttyjä. Onhan se ekologista, ettei tarvitse lähteä ajamaan kaupunkiin asti jotain hakeakseen vaan ihan tästä omalta kylältä saatavaa löytää tarvitsemansa, iloitsee Pöyry.

Mitään kirpputorilöytöä ei kannata hylätä ennen kuin kokeilee pesua etikan kanssa.

– Pyykkietikka on ihan mahtava aine, sillä saa tunkkaisenkin tekstiilin raikkaaksi. Myös värit kirkastuvat etikalla, ohjeistaa Pöyry.

Muista!

- Vie kirpputorille tai vaatekierrätykseen vain puhtaita tekstiilejä.
- Pese ne mielellään hajusteettomilla pesuaineilla, pyykkietikka on hyvä!
- Jo tuuletuskin raikastaa puhtaan mutta tunkkaisen tekstiilin.
- Poista mahdolliset eläinten karvat.
- Pakkaa tekstiilit siististi, niin etteivät ne ole rypyssä.
- Vie vain sellaista, mitä voisit itsekin tarvittaessa ostaa.
- Rikkinäiset ja kierrätyskelvottomat tekstiilit kuuluvat sekajätteeseen.

Kodin lajitteluohje

SEKAJÄTE

Kyllä kiitos

likaiset muovi-
pakkaukset, tuhka
ja tupakantumpit,
vaipat ja terveysiteet,
lemmikkien jätökset

Ei kiitos

biojäte, rakennus- ja
purkujäte, sähkö- ja
elektroniikkaromu,
vaaralliset jätteet

BIOJÄTE

Kyllä kiitos

ruuantähteet, elin-
tarvikkeet, perkuujätteet
ja kuoret, kahviporot ja
teepussit, talouspaperit
ja lautasliinat

Ei kiitos

tuhka ja tupakantumpit,
elintarvikkeiden
pakkaukset, vaipat,
lemmikkien jätökset

PAPERI

Kyllä kiitos

sanoma- ja aika-
kauslehdet, toimisto-
paperi ja kirjekuoret,
kopiopaperi

Ei kiitos

märkä tai likainen paperi,
ruskeat paperikassit,
pehmopaperit,
kartonkipakkaukset

METALLI

Kyllä kiitos

säilyketölkit ja
metallikannet,
alumiinifolio, tuikkujen
kuoret, ruokailuvälineet

Ei kiitos

vaaralliset jätteet,
paristot, kaasupullot, isot
metallijätteet

LASI

Kyllä kiitos

lasipurkit ja -pakkaukset,
pantittomat lasipullot

Ei kiitos

lasi- ja posliiniastiat,
kristalli, lamput, ikkuna-
tai peililasi

KARTONKI

Kyllä kiitos

litistetyt pahvilaatikat,
maito- ja mehutölkit,
muro- ja keksipaketit,
munakennot,
paperihylsy

Ei kiitos

märkä tai likainen
pahvi, styroksi ja muovi,
lahjapaperit

Mihin tämäkin jäte kuuluu?

Tarkista jätehausta
[mustankorkea.fi/
jatehaku](https://mustankorkea.fi/jatehaku)

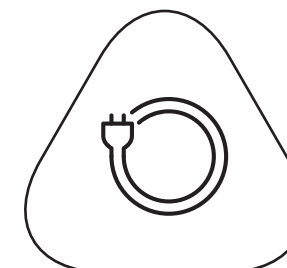
VAARALLISET JÄTTEET

erilliskeräys

MUOVI- PAKKAUKSET

erilliskeräys tai sekajäte

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKA- ROMU (SER):

erilliskeräys tai tuotteita myyvät liikkeet

Kaikki
jätteiden
keräyspisteet:
kierratys.info

Parasta
perus-
maksulla

Vaarallisten jätteiden kiertävä keräys jälleen toukokuussa

Katso tarkemmat tiedot
mustankorkea.fi

Näin tunnistat vaarallisen jätteen

Tyypillisimpiä kodin vaarallisia jätteitä ovat **maalit, liimat, liuottimet, öljyt** ja voimakkaat **pesuaineet** sekä **auton akut** ja **energiansäästölamput**. Nämä voi palauttaa ilmaiseksi lähimpään vaarallisen jätteen keräyspisteeseen.

**Lääkkeet ja elo-
hopeakuumemittarit**
voi palauttaa apteek-
keihin.

Paristot ja pienakut palautetaan myyntipaikkoihin. Muistathan teipata pattereiden navat! Kun teet sen heti vaihtaessasi paristot, hommasta ei tule ylitsepääsemätöntä ja säilytät käytettyjä pattereita turvallisesti.

Kotitalouksien vaarallisten jätteiden pysyvät vastaanottopaikat

	Vastaanottopaikka	Osoite	Paikkakunta
1	Kierrätyskauppa EkoCenter	Sorastajantie 4	JYVÄSKYLÄ
2	Kukkumäen Teboil	Kukkumäentie 31	JYVÄSKYLÄ
3	Kortepohjan Sale	Isännäntie 1	JYVÄSKYLÄ
4	Mustankorkean jätekeskus	Ronsuntaipaleentie 204	JYVÄSKYLÄ
5	Neste Kirri	Kirrintie 2	PALOKKA
6	SEO Korpilahti	Petäjävedentie 1	KORPILAHTI
7	Korpilahden Satama	Korpilahdentie 8	KORPILAHTI
8	Vattipaja	Rokkakankaantie 3	LAUKAA AS
9	Shell Lievestuore	Liepeentie 2	LIEVESTUORE
10	St1 Vihtavuori	Vihtavuorentie 2	VIHTAVUORI
11	Paloaseman piha	Virastotie 6	MUURAME
12	Jäteveden puhdistamo	Sahinjoentie 66	TOIVAKKA

Kierrätetty muovi matkaa pitkän matkan tiskiharjaksi

Muovinkeräykseen viety pakkaus viedään auto-
kyydillä Fortumin muovijalostamoon Riihimä-
elle. Siellä pakkauksesta valmistetaan muovi-
tyypin lajittelun, pesun ja kemikaalien lisäyksen
jälkeen granulaattia, eli pieniä muovirakeita.
Näistä rakeista voidaan valmistaa esimerkiksi
terassilautaa tai tiskiharjoja.

70%

Kierrätykseen tuodusta
muovista saa uuden
elämän esimerkiksi
terassilautana, jätessäkin
tai wc-harjana.

30%

Kierrätykseen tuodusta
muovista ei kelpaa
hyötykäyttöön vaan päätyy
voimalaitoksiin, joissa tuo-
tetaan lämpöä tai sähköä.

Tiesitkö?

Lenkkimakkaran pakkauksessa on yli 5
kerrosta muovia, ja muovilaatuja saattaa olla
yleisesti pakkauksissa useampiakin. Näistä
pakkauksista ei voida valmistaa kierrätysmuo-
via, sillä muovia ei pystytä nykytekniikalla vielä
erottelemaan toisistaan.

Kannattaako muovia kierrättää?

- Itseään ei pidä soimata, vaikka muovia ei vielä kierrättäisikään hyötykeräyspisteisiin. On hyvä kuitenkin tietää, että jokaisessa kaupungissa ei ole omaa polttolaitosta ja jätettä joudutaan kuljettamaan pitkiäkin matkoja joka tapauksessa. Muovia kierrättämällä ainakin osa muovijätteestä päätyy uusiutuotteeksi, kuten kastelukannuksi tai tiskiharjaksi, kertoo Kirsi Rantala Fortumin muovijalostamolta Riihimäeltä.

Muovinkeräyskokeilusta lupaavia tuloksia

Jyväskylässä taloyhtiöiden puolen vuoden muovinkeräysko-
keilu on päättymäisillään. Kokeiluun osallistui 226 taloyhtiötä,
joista jokainen keräsi muovijätettä reilut 20 kiloa kuukaudessa.
– Vapaaehtoisuuteen perustuva keräyskokeilu on sujunut hyvin
ja kerätty muovi on ollut oikeaoppisesti lajiteltua. Seuraavak-
si pohditaan, miten ja millä laajuudella voisimme järkevästi
jatkaa ja laajentaa muovipakkausten keräystä, kertoo Mustan-
korkean kuljetusvastaava **Terttu Nyberg**.

**Yhden
jyväskyläläisen
taloyhtiön kuukauden
muovimäärästä voi
valmistaa esimerkiksi
66 tiskiharjaa.**

Parasta
perus-
maksulla

Jätehuoltoviranomaisen ei ole niin kankea kuin miltä kuulostaa

Jätehuoltosuunnittelija Kirsi Nevala on työskennellyt jätehuollon parissa 10 vuoden ajan. "Tykkään työstäni todella paljon. Jokainen päivä on erilainen ja saan olla ihmisille avuksi", Nevala kertoo.

Jyväskylän seudun jätelautakunnan jätehuoltosuunnittelija **Kirsi Nevala** ymmärtää, että jätehuoltoviranomaisen työnkuva saattaa herättää jäykän mielikuvan kuntalaisten keskuudessa.

- Minun työvälineitani ovat jätelaki ja määräykset sekä jätetaksa. Meiltä joskus kysytään, miksi emme voi käyttää maalaisjärkeä tai kiertää määräyksiä. Vastaan usein, että en voisi silloin tehdä tätä työtä. Meidän tärkein tehtävämme on auttaa asukkaita jätehuollon järjestämisessä näiden lakien ja määräyksien sisällä.

Keskustelutaidot ovat tärkeässä roolissa Nevalan työssä. Jätelautakunnan tehtäviin kuuluu löytää aina paras ja asiakkaalle sopivin ratkaisu kiinteistön jätehuollon järjestämiseksi.

- Useimmiten asukas kuulee jätehuoltoviranomaisesta, jos on esimerkiksi ostanut kiinteistön ja jätehuoltosopimus on jäänyt tekemättä siinä yhteydessä. Silloin me lähetämme muistutuksen ja ohjeet siitä, miten asia järjestyy vaivatta kuntoon, Nevala sanoo.

Nevalan ja muiden jätehuoltosuunnittelijoiden puoleen voi kääntyä omaan jätehuoltoon liittyvissä asioissa kotona ja vapaa-ajan asunnolla.

- Me neuvomme tosi mielellämme asukkaita, miten jätehuolto pitää ja kannattaa järjestää. Pystymme olemaan aidosti avuksi monessakin asiassa. Voimme hakea yhdessä esimerkiksi jäteastian tyhjennysvälin pidentämistä tai käydä läpi lupa-asioita yhteisastian käyttöönotossa vaikka naapurin kanssa, jos jätettä kertyy vain vähän. Saamme usein kuulla asiakkailta kiitosta neuvonnastamme. Siitä tulee myös itselle hyvä mieli, Nevala sanoo.

Jätehuoltosuunnittelija ei pääse työajatuksista täysin eroon vapaa-ajallakaan.

- Lajittelen jätteitä tarkasti myös kotona. Luonnon ja tulevien sukupolvien takia on ensiarvoisen tärkeää, että jätehuolto on järjestetty asianmukaisesti. Itse ajattelen, että varsinkin biojätettä pitäisi lajitella enemmän, jotta sitä ei päätyisi sekajätteen sekaan. Se vaikuttaa ympäristön lisäksi jätemaksuun suuressa kuvassa, Nevala toteaa.

Jyväskylän seudun jätelautakunta neuvoo neljän kunnan kuntalaisia jätehuollon järjestämisessä ja seuraa myös sen toteutumista. Myös poikkeuslupa-asioden valmistelu ja käsittely kuuluu lautakunnalle. Jätelautakunta myös päättää jätetaksasta, eli varmistaa jätehuollon maksujen tasapuolisuuden ja kohtuullisuuden.

Jyväskylän seutu on edelläkävijä biojätteen lajittelussa. Meillä on ollut biojätteen erilliskeräysvelvoite omakotitaloalueillakin voimassa reilusti yli kaksikymmentä vuotta.

Pirkko Gröhn toi miehensä kanssa Mustankorkean lajittelupihalle kotipihan siivouksesta kertyneitä jätteitä. "Meidän merkittävin ympäristöteko on kompostointi", Gröhn kertoo.

Mustankorkea Gallup

Mitä arjen ympäristötekoja teet?

Markus ja Väinö Heinonen

Tulin tuomaan omakotitalotyömaan purkujätteitä tänne lajittelupihalle. Lajittelemme jätteet kotona ja kauppareissuilla katsomme jo etukäteen, ettei muovijätettä syntyisi niin paljon. Lihat ostan mieluiten lihatiskiltä juuri pakkausjätteen takia. Liikun paljon luonnossa ja pidän luontoa tärkeänä. Haluan myös näyttää lapsille mallia, miten luontoa tulisi kohdella.

Pirkko Gröhn

Me muuten tehdään! Me kompostoimme täydellisesti kaikki biojätteet ympärivuoden ja hyödynämme kaiken mullan pihamaalla. Olen lukenut, että se on merkittävä ympäristöteko. Tietysti lajittelemme kaikki jätteet kuten lasit ja metallit, mutta sitähan me olemme tehneet jo iät ja ajat. Lisäksi kierrätämme muovista kaiken sen mikä on käytännöllistä. Jos pää sekoaa ympäristöasioiden miettimisestä niin sitten ei kannata miettiä liikaa, mekään emme ota mitään stressiä. Kuitenkin kun katsoo tätä nykymenoa niin aika paljon menee tavaraa roskikseen. Pahimmalta tuntuu pikkuvikaisten elektronisten laitteiden vieminen kierrätykseen. Pitäisi tehdä pitkäikäisempiä laitteita tai niin, että niitä voisi ja kannattaisi korjata.

Jarmo Leppänen

En mitenkään erityisesti ajattele kierrätystä tai lajittelua joka päivä. Välillä lajittelen jätteitä, mutta en aina. Muovista puhuminen on vähän turhaa. Nyt oli pakko tyhjentää autotalli romusta, että sinne mahtuu ja siksi toimme kuorman tänne lajittelupihalle. Minnekään metsään ei saa romuja kuitenkaan heittää.

Ella Kolehmainen, 3, on usein mukana, kun jätteitä viedään lähikaupan hyötykeräyspisteelle.

Lajittelu on koko perheen juttu

Kun Mustankorkean asiakas on tänä vuonna saanut käteensä jätelaskun, siihen on ilmestynyt uusi rivi – perusmaksu.

Jyväskyläläisellä Tormin ja Kolehmaisien perheellä tuo perusmaksurivi on noin pari euroa kuukaudessa, kuten muillakin omakotitaloasukkailla neljän kunnan alueella.

-Me emme koe jätemaksua kalliiksi, kun vertaamme sitä siihen, miten paljon tarvitsemme jätahuollon palveluita. Ei sitä tule arjessa ajateltua, mistä kaikesta se maksu muodostuu ja mitä sillä saa. On tärkeää, että jätteet viedään oikealla tavalla oikeisiin paikkoihin ja haetaan vielä kotiovelta suurin osa, perheenäiti **Anu Torm** sanoo.

Tormin ja Kolehmaisien perheessä pidetään luontoarvoja tärkeänä. Perhe liikkuu luonnossa esimerkiksi meloen, patikoiden ja pyöräillen.

- Varsinkin Lapin luonnossa liikkua huomaat jätteiden määrän, kun kaikki roskat on tuotava myös tunturin päältä pois. Vie mennessä, tuo tullessa -periaate pätee hyvin tunturissa. Minussa asuu pieni ympäristönsuojelija ja parhaani mukaan myös toteutan periaatteita arjessa, Torm sanoo. Kotona väliaikaisena kierrätyspisteinä toimii perheen autotalli, johon lajitellaan maito- ja mehutölkit, metallit, lasit ja sanomalehdet odottamaan lähikaupan hyötykeräyspisteelle lähtöä. Nuori neiti Ella, 3, on myös kiinnostunut lajittelusta.

- Ella on usein mukana kauppareissuilla ja kyselee, että mitä me äiti viedään tänään. Maitopurkkeja, muoveja, sanomalehtiä, mitä milloinkin, Torm vastaa.

Kunnostustöistä kertyy vaarallisia jätteitä

Kevään tullessa ulkotöiden ja puutarhajätteen kompostorin kohennuksen ohella alkaa myös maalaustyöt. Autotallin terassiöljyt ja maalipönttöt alkavat taas huventua ja niiden vieminen Mustankorkean lajittelupihalle tulee ajankohtaiseksi.

- Omakotitalossa riittää aina kunnostettavaa. Viime kesänä aloitimme talon ulkomaalauksen. Vaarallisen jätteen keräykseen on lähdössä aika paljon tyhjiä maalipönttöjä, terassiöljypurkkeja ja maalausvälineiden puhdistusaineita, Torm mainitsee. Talon miesväki harrastaa enduroa ja moottoripyörien huoltamisesta kertyy esimerkiksi öljyä, joka viedään aina Mustankorkean lajittelupihalle vaarallisille jätteille varattuun konttiin. Vaarallisiin jätteisiin kuuluvat jätteet, kuten maalipurkit ja öljyt, voi tuoda maksutta lajittelupihalle. Perusmaksulla katetaan vaarallisten jätteiden keräys useissa eri keräyspisteissä, ylläpito ja jätteiden toimitus jatkokäsittelyyn.

"Lajittelemme jätteitä ahkerasti, sillä silloin niille on olemassa parempaa jatkokäyttöä, eivätkä jätteet täytä omaa sekajäteastiamme heti", Anu Torm sanoo.

Kunnostaminen kunniaan

Pukuompeijaksi nuorena opiskellut Torm on kierrätyksen parissa myös ompeluharrastuksessaan. Torm paikkaa mielellään miesväen farkut takaisin käyttökuntoon tai ompelee niistä lapselle farkkuhaalarin. Ella-neidille äiti tekee kaikki vaatteet itse.

- En tykkää äidin tekemistä vaatteista, koska ne ovat tavallisten tyttöjen vaatteita. Pidän prinsessamekoista, Ella tokaisee päättäväisesti.

- Ella usein sanoo minulle, että tämä vaate on mennyt rikki ja pitää korjata. On hienoa, että Ellalle on siirtynyt jo hieman se ajatus, että ei heitetä heti pois tavaroita, vaan korjataan ensin. Omassa ompelussa ekologisuus näkyy myös niin, että käytän uutena ostetun kankaan aivan loppuun asti. Samasta kankaasta syntyy Ellalle paita, leggingsit ja vielä nukellekin vaatteet. Pienimmistä tilkuista teen vielä paikkausompeluna jotakin tai teen koristeita toiseen vaatteeseen, Torm kuvailee.

Ihan kaikkea kangasta ei pysty hyötykäyttämään taitavakaan ompelija. Leikkaussilppua kertyy lattialle aina. Kangassilpun hävittäminen on arveluttanut kokenutta pukuompeijaa.

- Sain varmistuksen Mustankorkean asiakasneuvonnasta, että kyllä se kangassilppu kuuluu sekajätteeseen laittaa. Myös muovinkeräyksen aloitettua kävin katsomassa Mustankorkean verkkosivuilta, mitä kaikkea muovivia voi kierrättää. Sekin on palvelua, että tietoa saa halutessaan, Torm kertoo.

Vauvan farkkuhaalari on tehty perheen isän vanhoista farkuista. Saumurin alle tipahtelevat kangassuikaleet kuuluvat sekajätteeseen.

Parasta perusmaksulla

Perusmaksulla katetaan monia kotitalouksille tarkoitettuja jätahuoltopalveluita. Maksukäytännön uudistuminen perusmaksun avulla tasapuolistaa maksuja neljän kunnan alueella. Summa määräytyy kiinteistön käyttötarkoituksen mukaan.

Omakoti- ja pientalon perusmaksu on hieman enemmän, kuin kerros- ja rivitaloissa huoneistoa kohden. Tämä johtuu siitä, että omakotiasukkaat käyttävät esimerkiksi keräyspisteitä enemmän, kun taas taloyhtiöillä pitää olla jätahuoltomääräysten mukaiset hyötyjäteastiat omissa jätepisteissään. Uudistettu maksurakenne on asukkaalle reilumpi asuin-kunnasta riippumatta.

Tormin ja Kolehmaisien perheen jätemaksun muutos

2018 / 230,83 €
2019 / 256,14 €

Lue lisää perusmaksusta
www.mustankorkea.fi/perusmaksu

Parasta
perus-
maksulla

Kierrätysmahti on tulevaisuuden taikasana

Kierrätysmahtikiertue opastaa ja innostaa
eskareita jäteälyn jäljille eli lajittelun
ja kierrättämisen taitureiksi.

Kierrätysmahtikiertueen voimakasikko tutkija Into ja Älli-ro-
botti vierailevat kaikissa Jyväskylän, Laukaan, Muuramen ja
Toivakan eskariryhmissä. "Yhteensä esityksiä kertyy yli sata,"
kertoo Intona esiintyvä Anna Sarkkinen. Kierrätysmahtikiertue
on osa Mustankorkean jäteneuvontaa, ja yksi perusmaksulla
katettavista palveluista.

– Olen Into, tutkija Mustankorkean
salaisesta kehityslaboratoriosta ja
tämä on robottini Älli, aloittaa **Anna
Sarkkinen** johdattelemaan Muura-
men Saunakylän päiväkodin eskarei-
ta kierrätystietouden pariin.
Älli on kierrätykseen hurautaneen
tutkijan hieman keskeneräinen
robotti, joka tarvitsee opetusta lajitte-
lusta. Kaikki lapset tunnustavat vie-
neensä roskia roskikseen, joten aivan
aloittelijoiden kanssa ei Sarkkinen
ole tekemisissä. Vielä kehittyvai-
heessa olevan Älli 1.0 lajittelurobotin
tehtävänä on keksiä tulevaisuudessa,
mitä kaikkea meidän roskistamme
voisi tehdä.

Älli-robotti koodataan jokaista
kierrätyspisteen roskakoria varten.

– Me tarvitsemme erilaisia roskia,
jotta voimme valmistaa uusia asioita,
kertoo Sarkkinen lapsille.
Mutta aluksi robotti on siis koodat-
tava lajittelemaan roskat oikein.
Onneksi lapset tuntuvat tietävän
varsin paljon kierrätyksestä. Älli ak-
tivoidaan lasten esimerkillä jokaista
kierrätyspisteistä löytyvää roskalaa-
tikkoo varten. Lapset tietävät hyvin,
etteivät banaaninkuori ja lasipurkki
kuulu samaan keräysastiaan. Myös
paperit ja kartongit osataan jo melko
hyvin erotella toisistaan.
– Paperinkeräykseen tulevat ne, jotka
ovat tulleet postissa, muistuttaa
Sarkkinen.

Roskien uusi elämä

Lopuksi lapset pääsevät tutkimaan,
mitä lajitelluista roskista voidaan jo

nyt valmistaa. Tutkimustulostuubis-
ta nousee niin vessapaperia ja -rulla,
lasipurkki, lusikka kuin pussillinen
multaa. Sarkkinen kertoo, että
ruuantähteistä syntyy mullan lisäksi
myös biojätekaasua eli biojätepie-
ruja. Selvä naurun paikka. Laboratorio-
huumori puree eskareihin.
– Biokaasua käytetään muun muassa
meidän roska-autojen polttoaineena,
selvittää Sarkkinen.
– Kaasuuntumisen jälkeen biojäte
muuttuu kompostissa kastematojen
ruuaksi ja sitten madot kakkaavat
sen meille mullaksi, hän jatkaa. Ja
eskarit nyökyttelevät. He tuntuvat
tietävän biojätteen kiertokulun.
Lopuksi pohditaan, kuinka pulla
liittyy sekajätteeseen.
– Sekajätteet laitetaan suureen uu-
niin, jossa ne palavat ja näin saadaan
sähköä, kertoo Sarkkinen.
– Minäkin paistan pullani roskasäh-
köllä, hän paljastaa.
Muutama eskari kertoo heillä käy-
tettävän roskien sijaan puuta pullien
paistamiseen. Toimintatuokion
päätteksi laitetaan vielä soimaan
Roskisrokki. Kotona puhutaan illalla
niin roskista kuin hoilataan tarttuvaa
kertosäettä.

Lopuksi lapset saavat lajitteluun
liittyvät tehtävävihkoset.

**"Nyt minä muistan,
minne ne roskat
laitetaan."**

Roskisrokki

*"Oot kuullutkin jo tarinan
kiertotalousmaailman,*

ei kaikki aina oikein mee,

roskat väärään roskikseen.

Sai tutkijamme idean,

ottaa käyttöön teknologian.

*Älli oppii kertomaan, minne roskat
laitetaan.*

Roo-roo-roskisrokki,

pullot, purkit ja kasviswokki.

Eskari on roskisvahti,

se laulaa sulle,

oon kierrätysmahti.

Tärkeää on kierrättää,

on roskillamme määränpää.

*Omppuu anna autolle ja masu
täyteen madoille.*

*Sun lajitella kannattaa, saat
roskien elämän jatkumaan.*

*Eskareita kiittää saa, kun Ällin
voitte opettaa."*

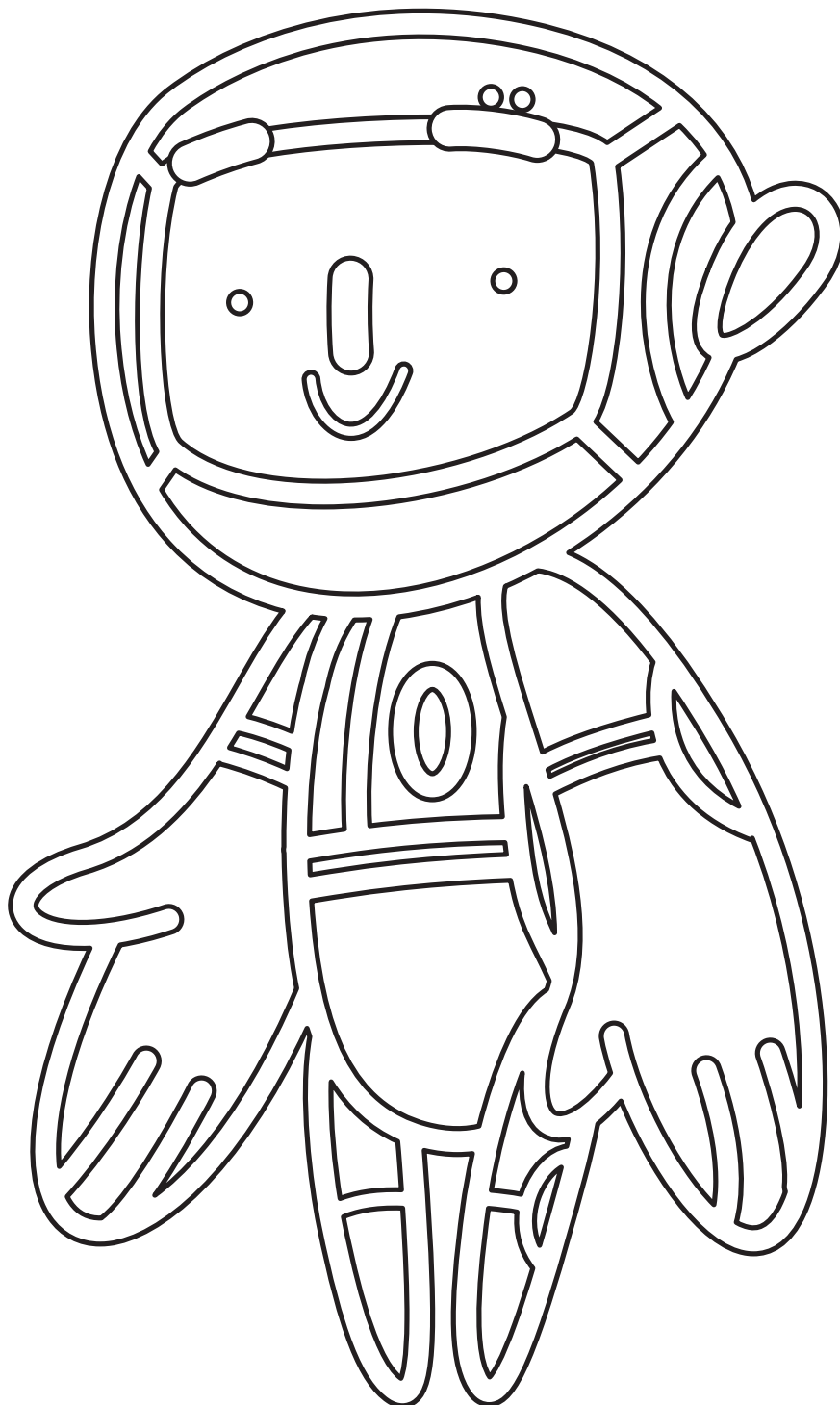
Näitä voit harjoitella kotona:

- Kuinka tyhjäksi saat syötyä
lautasen?
- Kuinka tarkasti osaat lajitella
kotona syntyvät jätteet?
- Etsi kotona olevista pakkauksia
tietoa kuinka ne voi kierrättää.
- Tarkista missä on lähin
hyötykeräyspiste ja opettele
reitti sinne.
- Tutkiskele roskia. Voisiko
niistä tehdä vielä jotain?
- Mieti myös voisiko jonkin
kotoa löytyvistä tavaroista
valmistaa jostakin roskasta?
- Tutki kauppareissulla
mitä tuotteita voi jo ostaa
kierrätysmateriaalista
valmistettuna.

Posti Green

Väritä Älli!

Seuraa Mustankorkeaa myös somessa.

